

Stafetmodtager maj 2011: Tania Ørum, lektor på Institut for Kunst- og Kulturformidling (IKK)

Virginia Woolf: *Flush* Den hører ikke til hovedværkerne i Woolfs forfatterskab sådan som f.eks. *To the Lighthouse*, men den er en meget morsom og indlevet og præcis skildring af, hvordan den victorianske forfatter Elisabeth Barrett Browning kommer op af invalidesengen i sin fars hus og får sig et liv sammen med digteren Robert Browning. Udviklingen ses fra Elisabeth Barrett Brownings fodende, gennem hunden Flushs synsvinkel. Og trods sit lette anslag behandler den som altid hos Woolf alle de store eksistentielle spørgsmål og bærer sin læser på sætningernes musik.

Gertrude Stein:

Efter den selvbiografiske *The Autobiography of Alice B. Toklas*, hvor Gertrude Stein beskrev sit eget liv i Paris med sin samleverskes stemme, fik Stein endelig det gennembrud i USA, hun altid havde drømt om, og drog på en turné gennem Amerika, hvor hun blev fejret som en filmstjerne. Om denne tur handler *Everybody's Autobiography*, der ligesom Alice B. Toklas' selvbiografi hører til læse-let delen af Steins værk. Sammen med Steins foredrag (hvoraf et udvalg er oversat i Stein taler) er de selvbiografiske bøger en god indgang til et vanskeligt, men også morsomt forfatterskab, der er blandt det 20. århundredes giganter.

G.W. Sebald: *Die Ringe des Saturn*, eng. *The Rings of Saturn*

Seebald er melankolsk, han skriver om tab og erindring og eksil. Jeg synes denne roman er hans bedste. Den skildrer en vandretur ad en ret trist kyststrækning i Sydengland, hvor Seebald udfylder de nutidige steder med scenerier fra alt det, der har udspillet sig tidligere på stederne, og de menneskeskæbner der har befolket egnene.

Herta Müller: *Kongen bukker og dræber*

Hertha Müller beskriver sin opvækst i Ceaucescus Rumænien, så angsten og paranoiaen trænger dybt ind i læseren. Hun har et blik på tingene og et sprog, som er ganske særligt, og som gør det til en fryd at læse selv om de uhyggelige forhold, hun skildrer.

Nicholson Baker: *The Mezzanine*, da. Rulletrappen

En herlig roman, der beskæftiger sig med hverdagens detaljer, såsom spørgsmålet om hvorfor det ene snørebånd knækker før det andet, konstruktionen af holdere til papirhåndklæder og udformningen af shampooflasker. I sit blik for detaljer rummer den en hel designhistorie. Og i beskrivelsen af en ung mands frokostpause indfanger den et helt liv. Og så er den fuld af morsomme fodnoter.

Laurence Sterne: *Tristram Shandy*

En uovertruffen 1700-talsroman, som på uhyre lærd og hylende morsom vis diskuterer filosofiske problemstillinger som tid, bevidsthed og forholdet mellem det tilfældige og det determinerede. Romanen foregriber mange af modernismens eksperimenter med fortælleformer, indlagte sorte og marmorerede sider. I 1700-tallet græd læserne over de følsomme passager. I dag er det umuligt ikke at grine. Jeg kan sagtens forstå, hvorfor Per Højlholt sagde, at han genlæste *Tristram Shandy* hvert år.

Marguerite Duras: *L'Amant*, da. Elskeren

Duras leger med forholdet mellem snapshotfotos, erindringsbilleder og sproglige billeder og skildrer samtidig de komplicerede sammenvoksninger mellem magt, køn, race, seksualitet og kolonialisme i Vietnam. Romanen indeholder meget af det personlige erindringsstof, der går igen i Duras forfatterskab, her i en stramt klippet, poetisk og smertelig udgave.

Per Højlholt: *Turbo*

Turbo er blevet kendt i Peter Kristiansens lydudgave, men jeg synes, den er allerbedst i den lille bogudgave, hvor figuren Henry vandrer hen ad linjerne i tekstens landskab. Som titlen lover, er der drøn på sproget. Det er både sjovt og avanceret.

John Sladek: The Complete Roderick

Sladek er en af de eksperimenterende science-fiction forfattere, der dukker op i 1960erne. Og som forfatter i en "mindre" genre er han forblevet ganske uretfærdigt undervurderet. Hans både gribende og uhyggelige roman om robotten Rodericks opvækst og liv i USA giver en skildring af Amerika i anden halvdel af det 20. århundrede, som tåler sammenligning med Pynchon

Murasaki Shikibu: The Tale of Genji (oversat til engelsk af Edward G. Seidensticker)

En af de grundlæggende tekster i japansk litteratur, skrevet af en hofdame i det 11. århundrede, men stadig yderst underholdende og læseværdig. Fra denne roman, der både rummer magi, dæmoni og forbløffende psykologisk realisme, kan man trække indflydelseslinjer helt frem til den nyeste japanske litteratur som Murakami.

Jane Austen: Pride and Prejudice

"It is a truth universally acknowledged that a young man in possession of a fortune must be in want of a wife" – sådan lyder den fejrede første sætning i Austens bedste roman. Sætningens bidende ironi svarer til Austens skarpe analyse af samtidens klasse- og kønsforhold og de mange vittige dialoger og observationer. I modsætning til det indtryk, man kan få af de moderne filmatiseringer, er Jane Austens romaner langt fra romantisk damelitteratur. Men trods det kritiske blik på samfundets kønsøkonomi går det alligevel som optakten siger, og den dannede og følsomme heltinde får sin værdige og formuende ægtemand til slut.

Kirsten Justesen: 64. Sysler & Samlinger – en kvindehistorisk scrapbog

Som titlen siger, er det en scrapbog i overstørrelse, der indeholder en mosaik af genstande, tekster, tøj, populær musik, fotos og opskrifter fra hvert af de 64 år, Kirsten Justesen "og andre pigebørn født 1940- 1945" havde levet i 2008. Et katalog af kvindehistoriske erindringsbilleder udvalgt og sammensat med stor præcision, humor og kunstnerisk sans. Bogen udkom i forbindelse med en udstilling på Kvindemuseet i Århus, men er et bogværk – en artists' book – i sin egen ret.

Francis Ponge: Le parti pris des choses, da. At tage tingenes parti

Når man først har læst Ponges beskrivelse af, hvordan træerne sender deres blade ud som ord, men lader dem falde igen, da de ikke bliver forstået, eller hans beskrivelse af, hvordan regnen falder i gården, glemmer man det ikke igen. Ponge er en af de store franske digtere, men da han er så tæt på hverdagens genstande, er han ikke så let at læse på fransk. Derfor er det dejligt at have denne tosprogede udgave, hvor man både kan fornemme al den musik, der er i hans sprog, og få oversættelsen på siden overfor.

Marjorie Perloffs seneste bog *Unoriginal Genius. Poetry by Other Means in the New Century*

Trækker en linje fra kritikken af, at T.S.Eliot brugte for mange citater i sit digt *The Waste Land* (1922) over Walter Benjamins Arkadeprojekt og brasiliansk konkretpoesi frem til den nyeste konceptuelle litteratur i USA. Og sjovt nok nævner hun også en hel række skandinaviske eksempler undevejs i sin karakteristik af poesien set fra det nye århundredes nyeste litteratur.

Thomas Pynchon: *Inherent Vice*

Regnes til den lettere del af Pynchons forfatterskab, som jeg sætter mere pris på end den "seriøse". Denne roman er lige så paranoid i sin kritik af det amerikanske kapitalistiske samfund som Pynchons hovedværker og lige så fuld af obskure henvisninger, men samtidig er den enormt underholdende og ret spændende i sin "noir" udgave af en rablende udflippet surfer-krimi i californisk miljø.

Christian Bök: *Crystallography*

En eksperimenterende digtsamling, der blander videnskaben om krystaller med tekster i krystalformer, krystaller udskrevet i deres kemiske komponenter som konkretpoesi, historier om diamanter og om en far, der er diamantsliber. Bogen udforsker forskellige former for systemer og er selv opbygget efter en række systemer, ligesom den afbilder modeller, figurer og portrætterer en række fremtrædende videnskabsmænd og deres systemer. Det er ikke altid nemt at se, hvor naturvidenskaben får en humoristisk skrue. Men det er sjovt og flot gennemført. Bök besøgte KUA dette forår og optræder bl.a. på Gyldendal d. 7. maj med sine halsbrækkende hurtige og ækvilibristiske oplæsninger.

Craig J. Saper: Networked Art

Er en meget oplysende og underholdende bog om det netværk, som kunstnere har dannet i nyere tid inden for f.eks. konkretpoesi, fluxus og mail art. Den fortæller nogle ofte oversete, men sjove historier og gør opmærksom på, at det ikke blot er den enkelte kunstner og det enkelte værk, men i høj grad de indbyrdes kredsløb og forbindelsesnet, der bringer kunsten fremad. Findes som e-bog

Douglas Kahn & Gregory Whitehead (red.): Wireless Imagination. Sound, Radio and the Avant-Garde

Samler rigtig mange bidrag om forskellige slags lydkunst til et godt overblik over eksperimenterne med lyd i avantgardetraditionen, fra de italienske og russiske futurister til komponisten John Cage og forfatteren William Burroughs

Tidskriftet OEI (navnet er symptomatisk opstået af de stumper, der bliver tilbage, når man fjerner konsonanterne fra ordet "poesi")

Det telefonsbogstykke tidsskrift, som udgives i Stockholm, men har et godt internationalt udblik, er uden tvivl det mest opdaterede og inspirerende tidsskrift om de nyeste tendenser inden for eksperimenterende litteratur og billedkunst (og felterne derimellem) i Skandinavien i dag. Seneste nummer ludOEI (nr. 48-49-50/2010) handler om leg, spil og legetøj. Det ser bl.a. på kunstens brug af forskellige former for spilleregler.

Henry Jenkins: Convergence Culture. Where Old and New Media Collide

Giver et rigtig godt og underholdende indblik i, hvordan bogmediet, internettet, den trykte presse, tv og andre elektroniske medier spiller sammen. Jenkins er blevet kaldt den nye tids McLuhan. Det er han måske ikke helt, men han har præcise og konkrete eksempler på, hvordan forskellige medier både kolliderer og støtter hinanden i dag. Findes som e-bog